

4.4 A teljes éves támogatási összeg nem haladhatja meg a következő értékeket:

a) Azori-szigetek és Madeira	4 283 992 EUR
b) Kanári-szigetek	5 844 076 EUR
c) Francia Guyana és Réunion	4 868 700 EUR

4.5 A 2007–2013-as időszakra 15 millió eurós évi költségvetést irányoztak elő, azaz ugyanannyit, mint az Európai Mezőgazdasági Garanciaalapról finanszírozott előző időszakra.

4.6 Az előző rendelethez képest végrehajtott változtatások részben megegyeznek az EGSZB által a korábbi véleményében tett ajánlásokkal, ezért az EGSZB igen kedvezően fogadja őket.

4.7 A támogatás azokra a legkülső régiókból származó halászati termékekre korlátozódik, amelyeket a közös halászati politika rendelkezéseivel összhangban fogtak ki és dolgoztak fel.

4.8 Azon halászati termékek meghatározásakor, amelyek nem részesülhetnek a bevezetendő ellentételezésben, a rendeletjavaslat kivételként említi „a Venezuela lobogója alatt közlekedő, közösségi vizeken tevékenykedő halászhajókat”. Az EGSZB úgy véli, hogy ha létezik olyan megállapodás az Európai Unió és Venezuela között, amely lehetővé teszi ezen ország hajói számára, hogy részesüljenek a rendeletjavaslatban foglalt ellentételezési rendszer támogatásaiból, azt konkrétan meg kellene nevezni, csakúgy mint azokat a legkülső régióhoz tartozó közösségi vizeket, amelyeken halászati termékeik jogosultak a nevezett ellentételezési rendszer támogatására.

4.9 Végül a rendeletjavaslat előírja, hogy minden tagállam készítsen éves nyomonkövető jelentést a rendszer alkalmazásáról, és az Európai Bizottság is legkésőbb 2011. december 31-ig nyújtson be a megvalósításról szóló jelentést az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, melynek kíséretében szükség esetén jogalkotási javaslatokat is előterjeszt.

Kelt Brüsszelben, 2007. január 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „Esélyegyenlőség a fogyatékkal élőknek”

(2007/C 93/08)

2006. május 24-én az osztrák elnökség úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban: „Esélyegyenlőség a fogyatékkal élőknek”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. december 19-én elfogadta. (Előadó: Meelis JOOST.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. január 17–18-án tartott, 432. plenáris ülésén (a január 17-i ülésnapon) 152 szavazattal 1 ellenében, 1 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság örömmel veszi, hogy az osztrák elnökség vélemény kidolgozására kérte fel az „Esélyegyenlőség a fogyatékkal élőknek” tárgyában. A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének támogatása tartós folyamatnak tekintendő, amelyet valamennyi uniós elnökség munkaprogramjában elsőrendűen fontos célként kellene kezelni.

1.2 A jelen véleménnyel az EGSZB előre kíván tekinteni, hogy körvonalazza azokat a kihívásokat, amelyekkel az Európai Bizottságnak jelenlegi mandátuma második felében és az után szembe kell néznie a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos kérdések terén. E véleményt is a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos uniós cselekvési terv (2008–2009) utolsó szakaszára vonatkozó prioritások meghatározásának, valamint a költségvetési tárgyalások

(melyek kihatnak majd a tervezésre és a prioritások meghatározására) két év múlva esedékes újratekintésének szélesebb kontextusában kellene elhelyezni.

1.3 A fogyatékkal élők az összlakosság 15 %-át teszik ki, és részarányuk a népesség előregedésével tovább növekszik. Következésképpen a kibővült Európai Unióban több mint 50 millió ember él fogyatékkal (!), azaz ők az uniós polgárok jelentős hányadát képviselik. Társadalmi, etikai és politikai kötelesség tehát, hogy egyenlő esélyeket kapjanak: ezt az EU-nak prioritásként kellene kezelnie. Továbbá üzleti szempontból is nyilvánvalóan érdek a fogyatékkal élők integrálása és az, hogy a szolgáltatásokhoz és az árukhöz korlátozás nélkül hozzáférhessenek.

(¹) Az Eurostat 2002-es adatai alapján a 16–64 éves személyek közül 44,6 millió (azaz minden hatodik, 15,7 %) állította magáról, hogy tartós egészségi problémával vagy fogyatékkal él (long-standing health problem or disability – LSHPD).

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtéséhez széles körben ki kell használni minden olyan tevékenységet, amelyet „A Mindenki Számára Biztosítandó Esélyegyenlőség Európai Éve (2007)” keretében terveztek. Az Európai Év tevékenységeibe be kell vonni a fogyatékkal élők szervezeteit, ahogy ez a Fogyatékkal Élők Európai Évében (2003) is történt. Továbbá a jövő évet ki kellene használni arra, hogy az Európai Unió és a tagállamok megerősítsék a fogyatékkal élők esélyegyenlőségét célzó politikáikat és jogszabályait.

1.5 A fogyatékkal élők nem alkotnak egységes csoportot. A különféle fogyatékoságok különféle szükségletekkel járnak, amelyekre csak akkor lehet tekintettel lenni, ha a társadalom elismeri a fogyatékkal élők szükségleteit, és minél átfogóbb információkkal rendelkezik ezen a téren. Mindebben központi szerepet játszik a fogyatékkal élők mozgalma.

1.6 Az Európai Unióban számos fogyatékkal élő személy kirekesztődik a társadalmi életben való részvételtől, és nem tudja gyakorolni alapvető emberi és polgári jogait. Különös figyelmet kell fordítani a fogyatékkal élő gyermekek teljes körű integrációjára.

1.7 Az EGSZB üdvözli a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló, 2006 decemberében elfogadott ENSZ-egyezményt^(?).

2. Következtetések és ajánlások

2.1 Az EGSZB felszólít arra, hogy „A Mindenki Számára Biztosítandó Esélyegyenlőség Európai Évét (2007)” a lehető legszélesebb körben használjuk ki a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtésére.

2.2 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy terjesszen elő átfogó jogszabályra tett javaslatot a fogyatékkal élőket érintő kérdésekről, amely a fogyatékkal élők megkülönböztetés elleni védelmét a foglalkoztatáson kívül eső területekre is kiterjeszti, egyben erősíti a fogyatékkal élők szempontjai általános érvényesítésének elvét (mainstreaming). Egy ilyen jogszabály az egész Unióban az élet minden területén biztosítaná a diszkrimináció elleni védelem minimális szintjét. Mivel ez az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést is lefedné, hozzájárulna az egységes piac hatékonyabbá tételéhez és a lisszaboni stratégia megvalósításához.

2.3 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy lépjenek előre a fogyatékkal élők helyzete terén, azaz a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos cselekvési tervtől (DAP) lépjenek tovább egy átfogó uniós stratégia felé.

2.4 Az EGSZB kéri, hogy saját illetékességi körükön belül a tagállamok és az Európai Bizottság folytassák a fogyatékkal élők teljes beilleszkedését és társadalmi részvételét célzó munkájukat;

(?) A fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény, New York, 2006.

elismerve azt, hogy ők is ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a többi állampolgár; vizsgálják meg, hogy a jelenlegi állapotok – van, ahol a fogyatékkal élők a közösségtől elkülönítve élnek, néha méltatlan vagy embertelen körülmények között – helyett milyen alternatív megoldások találhatóak; és fokozatosan valósítsák meg ezeket.

2.5 Az EGSZB ismét felhívja a figyelmet azon prioritásokra, amelyekre a fogyatékkal élők esélyegyenlősége érdekében összpontosítani kell: e személyek jogainak tudatosítása; a középületek akadálymentesítése; az információs társadalomhoz és a közlekedési eszközökhöz való hozzáférés; új nemzeti jogszabályok előkészítése; valamint a családok támogatása – ezeknek a céloknak minden társadalomban prioritásként kell szerepelniük. Különösen figyelni kell a fogyatékkal élő gyermekekre. Biztosítani kell számukra a megfelelő oktatást, integrációt és támogatást – segítve ezzel társadalmi részvételüket és azt, hogy kevésbé függjenek a szociális szolgáltatásoktól.

2.6 Az EGSZB sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy álljanak készek arra, hogy jóval többet tegyenek a fogyatékkal élők mozgalmának támogatásáért. „A fogyatékkal élőkről semmit a fogyatékkal élők nélkül” szellemisége csak akkor erősödhet meg, ha a kormányok felismerik, hogy támogatni kell a fogyatékkal élők szervezeteinek hálózatát. 2004 júniusában, nem sokkal az Unió legutóbbi bővítését követően a 10 új tagállambeli, valamint a bolgár és romániai fogyatékkal élők civil szervezeteinek nemzeti tanácsai elfogadták a kérdéssel foglalkozó budapesti állásfoglalást^(?).

2.7 Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok terjesszék az információkat a bevált gyakorlatokról és az olyan előremutató tevékenységekről, mint például az Agenda-22-módszer, hogy a fogyatékkal élők képviselői részt vállalhassanak az önkormányzatok intézkedésterveinek kidolgozásában, és ezáltal helyi szinten is biztosítva legyen a fogyatékkal élők esélyegyenlősége. Az EGSZB kéri a tagállamokat, hogy kövessék a fogyatékkal élőkkel foglalkozó magas szintű csoport iránymutatásait a fogyatékkal élők szempontjainak különböző politikai területeken történő érvényesítésével kapcsolatban^(*).

2.8 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság elkötelezte magát arra, hogy 2008-ban beindítsa az európai elektronikus integrációs kezdeményezést, és kéri, hogy az a lehető legátfogóbb és legambiciózusabb legyen, és meghatározó lépést jelentsen az elektronikus hozzáférés minden idevonatkozó politikai területen történő érvényesítésében.

2.9 Konkrétabban az EGSZB kéri, hogy az új elektronikus hírközlési keretszabályozást lefektető (kidolgozás alatt álló) új rendeletek és a határok nélküli televíziózásról szóló irányelv tegyék általános érvényűvé a hozzáférhetőséget annak érdekében, hogy a fogyatékkal élők korlátlanul élhessenek egy ilyen fontos hírközlési médium minden előnyével.

(?) Lásd pl.:

http://www.eudnet.org/update/online/2004/jun04/edfn_02.htm.

(*) Vitairat a fogyatékosággal foglalkozó magas szintű csoport 2004. március 18–19-i ülésére

A fogyatékosággal foglalkozó magas szintű csoport „A fogyatékkal élők szempontjainak különböző politikai területeken való általános érvényesítése” c. elvi dokumentuma.

2.10 Az EGSZB kéri a 2001/85/EK irányelv⁽⁵⁾ megerősítését oly módon, hogy az összhangban legyen a fogyatékkal élő légi utasok jogairól szóló új EK-jogszabállyal.

2.11 Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy minden szükséges energiát és erőforrást vessenek be annak érdekében, hogy a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelvet⁽⁶⁾ eredményesen betartsák.

2.12 Az EGSZB úgy véli, hogy a fogyatékkal élők integrációjához és a társadalmi életben való részvételükhöz elengedhetetlen, hogy a fogyatékkal élők intézményeit fokozatosan felváltsák a mindenki számára elérhető, színvonalas, közösségi alapú alternatívák, és kéri az Európai Bizottságot, hogy ezt a kérdést vegye bele a közérdekű szociális szolgáltatásokról szóló jövőbeni kezdeményezések, valamint a strukturális alapok elsődleges felhasználási területei közé.

2.13 Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy fektessenek hangsúlyt a fogyatékkal élők számára nyújtott szociális szolgáltatásokra és személyes segítségnyújtásra, szem előtt tartva, hogy a támogató szolgáltatások révén mind a fogyatékkal élők, mind pedig a gondozók normális életvitelt folytathatnak, és tevékenyen részt vehetnek a társadalmi életben.

2.14 Az Európai Bizottság „jobb szabályozás” kezdeményezésével összefüggésben az EGSZB kéri, hogy végezzenek hatásvizsgálatot az új jogszabálytervezet előkészítése során, amely figyelembe veszi a fogyatékkal élők egyedi jellemzőit és igényeit. Továbbá az uniós jogszabályok minőségének javításához, elfogadásához, átültetéséhez és végrehajtásához felhasznált összes IKT-eszköznek teljes mértékben meg kell felelnie a hozzáférhetőségi követelményeknek.

2.15 Az olyan családok, amelyekben egy vagy több fogyatékkal élő személy van, sokkal inkább ki vannak téve az elszegényedés veszélyének, mivel a fogyatékoság miatt a családnak magasabbak a kiadásai, elérhetik akár az évi 30 000 eurót is⁽⁷⁾. Ez igazolja bizonyos pozitív diszkriminációs intézkedések, például különféle (pénz- vagy természetbeni) juttatások, illetve adókedvezmények elfogadását.

2.16 Az EGSZB kéri a tagállamokat, hogy szorgalmazzák és kísérjék figyelemmel azon jogszabályok betartását, amelyek hatással vannak a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megvalósítására. Az EGSZB megjegyzi, hogy a légi és vasúti közlekedésről szóló irányelvek csak a nemzetközi közlekedésre vonatkoznak, így a fogyatékkal élők regionális és helyi szinten továbbra sem rendelkeznek akadálymentes közlekedési eszközökkel.

⁽⁵⁾ Lásd a személyszállításra használt, a vezetőülésein kívül több mint nyolc ülőhelyet tartalmazó járművekre vonatkozó különleges rendelkezésekről szóló 2001. november 20-i 2001/85/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet és az azt módosító 70/156/EGK és 97/27/EK irányelveket.

⁽⁶⁾ Lásd a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000. november 27-i 2000/78/EK irányelvet.

⁽⁷⁾ „A barcelonai fogyatékkal élők gazdasági egyenlőtlensége: A fogyatékoság által okozott rendkívüli gazdasági terhek.” című, a barcelonai városi tanács fogyatékkal élők helyi intézete által 2006 márciusában végzett tanulmány fényt derített arra, hogy egy családtag fogyatékosághoz kötődő családi kiadások a szociális védelmi szinttől és a fogyatékoság típusától függően elérhetik az évi 30 000 eurót. (<http://w3.bcn.es/fitxers/baccessible/greugecomparatieuconmic.683.pdf>).

3. „Esélyegyenlőség a fogyatékkal élőknek” – különféle területeket felölelő helyzetkép

3.1 Tudatosság és oktatás

3.1.1 A fogyatékosággal kapcsolatos tudatosság és nyilvánosság erős hangsúlyt kapott a „2003 – a fogyatékkal élők európai éve” rendezvénysorozat alkalmával. Az oktatási feladatok közé be kellene építeni a fogyatékkal élők esélyegyenlősége terén valódi változások előmozdítását és a fogyatékosággal kapcsolatos tájékoztatást. A fogyatékkal élők problémáiról szóló, színvonalas médiatájékoztatás fontos eszköznek tekinthető annak érdekében, hogy javuljon a társadalom hozzáállása a fogyatékkal élőkhez; az iskoláknak és a médiának együtt kell működniük e cél elérése érdekében.

3.1.2 A fogyatékkal élő gyermekek és fiatalok integrált oktatása nélkül nehéz lesz elérni a munkaerő-piaci integrációt. Az oktatáshoz való hozzáférés javítását kiemelten kell kezelni a fogyatékkal élőkkel foglalkozó jövőbeni cselekvési tervekben és stratégiákban.

3.1.3 Bár az EGSZB elismeri, hogy a madridi nyilatkozat és a Fogyatékkal Élők Európai Éve óta történtek előrelépések, még mindig hosszú út áll előttünk. Hogy csak egy példát említsünk: a közintézmények – ideértve az uniós intézményeket is – által fenntartott weboldalak több mint 80 %-a általában nem elérhető fogyatékkal élők számára. Ugyanígy létfontosságú, hogy a közérdekű szolgáltatást nyújtó honlapok is mind elérhetőek legyenek.

3.1.4 Az EGSZB különösen kéri egyfelől, hogy az árukra és szolgáltatásokra vonatkozó közbeszerzés területén tegyék kötelezővé az európai szabványügyi testületek által jóváhagyott szabványokat, másfelől, hogy hozzanak jogszabályokat az IKT-árúkhhoz és -szolgáltatásokhoz való hozzáférésről.

3.1.5 A „mindenki számára történő tervezés” koncepciójáról minden érdekelt felet tájékoztatni kellene, azaz a formatervezőket, a gyártókat és a szabványok kidolgozóit, illetve az érintetteket, tehát a fogyatékkal élőket, akik az elvárásaiknak megfelelő áruból és szolgáltatásokból bőséges választékra jogosultak.

3.1.6 Az EGSZB üdvözli az IKT-k társadalmi integrációs felhasználásáról szóló rigai miniszteri nyilatkozatot, és reményét fejezi ki, hogy ez fontos mérföldkő lesz a fogyatékkal élőknek az elektronikus alapú szolgáltatásokba történő integrációjához. Amellett, hogy a növekedést és a foglalkoztatást jelentősen serkentik, az IKT-k a fogyatékkal élők integrációjának is hatékony eszközei.

3.1.7 A fogyatékkal élők képzésére és foglalkoztatására nyújtott állami támogatásokról szóló jelenlegi rendelkezések felülvizsgálata előtt az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy a csoportmentességre vonatkozó új rendelettel kapcsolatban ne változtasson jelenlegi álláspontján.

3.2 Foglalkoztatás

3.2.1 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a foglalkoztatási helyzet vonatkozásában továbbra is jelentős eltérések vannak a fogyatékkal élők és a nem fogyatékosok között. 2003-ban az Eurostat megerősítette, hogy a munkaviszonnal nem rendelkezők aránya a fogyatékkal élők körében egyértelműen magasabb: a súlyos fogyatékkal élők esetében ez az arány 78 %, míg a tartós egészségi problémával nem küszködők, illetve a nem fogyatékosok esetében 27 % ⁽⁸⁾.

3.2.2 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság határozott lépéseket tett a foglalkoztatási irányelv ⁽⁹⁾ átültetése és végrehajtása nyomán követésének érdekében. Ezt a tevékenységet a szociális partnerekkel és a szóban forgó területen tevékenykedő civil szervezetekkel együttműködésben kell végezni. Az EGSZB úgy véli, hogy a hatékonyabb nyomán követés jobb körülményeket teremt a munkahelyeknek a fogyatékkal élők szükségleteihez alkalmazkodó átalakításához, illetve új, a fogyatékkal élők szükségleteihez igazodó munkahelyek teremtéséhez, és kedvez a támogató szolgáltatások létrejöttének.

3.2.3 Az EGSZB reméli, hogy a fogyatékkal élők országos szervezeteit nagyobb mértékben bevonják a reformtervek kidolgozásába. Az átdolgozott lisszaboni menetrend szerint a kitűzött célok eléréséhez a civil társadalom szélesebb körű részvételére van szükség, amely nem valósítható meg akkor, ha a fogyatékkal élők (az Unió lakosságának 15 %-a) kimaradnak, illetve igényeiket nem veszik eléggé figyelembe és nem elégítik ki.

3.2.4 A foglalkoztatásról, a növekedésről és a rugalmas munkaerőpiacról szóló, jelenleg (többek között a 2006. október 20-án, Lahtiban tartott informális EU-csúcson) zajló vitákból kiindulva az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy végezzen hatáselemzést, és aknázza ki azokat a lehetséges szinergiákat, amelyeket a rugalmas munka és a támogató intézkedések teremthetnek a fogyatékkal élők foglalkoztatási arányának növelése terén.

3.2.5 Az EGSZB egyben támogatja az Európai Szociális Alapnak (ESZA) a fogyatékkal élők munkaerő-piaci integrációját célzó kezdeményezéseit. Az EQUAL kezdeményezés igen eredményesnek bizonyult a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének támogatásában. Mivel az EQUAL önálló kezdeményezés megszűnik, az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy annak megközelítését és filozófiáját megfelelően integrálja az új ESZA-mechanizmusokba.

3.2.6 Az Európai Szociális Alap új keretszabályozásának hangsúlyoznia kellene, hogy humántőkébe csak akkor lehet sikeresen beruházni, ha egyidejűleg jobb felszerelésekbe és a jobb hozzáférhetőségbe is beruházunk.

3.2.7 Az EGSZB továbbra is úgy véli, hogy szükség van egy olyan megfelelő politikai keretre, amely pénzügyi ösztönzőket ad a vállalatoknak ahhoz, hogy telephelyeiket és szolgáltatásaikat

hozzáférhetővé tegyék; és kéri, hogy szükség esetén egészítsék ki azt a hozzáférhetőségi szabványok használatát megkövetelő kötelező erejű jogszabályokkal.

3.3 Akadálymentes társadalom

3.3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az akadálymentes társadalom létrehozása alapfeltétele a fogyatékkal élők esélyegyenlősége megvalósításának. Akadálymentes társadalmon olyan környezet értendő, amely technikai szempontból igazodik a fogyatékkal élők szükségleteihez, és amelyben eltűnnek a kommunikációs és részvételi akadályok.

3.3.2 Az EGSZB szerint összefoglalt formában hozzáférhetővé kell tenni a megfelelő információkat arról, hogy a tagállamok a fogyatékkal élőkkel kapcsolatosan milyen intézkedéseket tettek és milyen jogszabályokat fogadtak el. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot, hogy tegyen lépéseket az ilyen jellegű információk összegyűjtésére az európai fogyatékkal élők helyzetéről szóló kétévenkénti jelentésében.

3.3.3 Az egyenlő esélyek megteremtésében alapvető akadályt jelent, hogy a fogyatékkal élők sok nehézséget tapasztalnak az oktatáshoz való hozzáférésben. Habár a foglalkoztatási keretirányelv tiltja a megkülönböztetést a szakképzésben (beleértve a felsőfokú képzettség megszerzését is), a fogyatékkal élők továbbra is csak korlátozott mértékben férnek hozzá a képzéshez. Ennek oka a fogyatékkal élők szükségleteihez nem igazodó környezet, a segédeszközökkel való felszereltség hiánya, illetve a nem kielégítő kommunikáció, felvilágosítás és konzultáció, valamint a fogyatékkal élő gyermekek és fiatalok képzési rendszere, amely a gyakorlatban gyakran már a képzés kezdeti szakaszában megtagadja tőlük a tanulás esélyét.

3.3.4 Az EU strukturális alapjai döntő módon hozzájárulnak az integrációhoz, amennyiben az alapok keretei között tekintetbe veszik a megkülönböztetés-mentességgel és a fogyatékkal élők hozzáféréssel kapcsolatos alapelveket. Az EGSZB üdvözli, hogy a közelmúltban elfogadták a strukturális alapokról szóló új rendelkezéseket, amelyek előrelépést jelentenek ebbe az irányba, és megakadályozzák, hogy az EU által támogatott projektek újabb akadályokat gördítsenek a fogyatékkal élők elé. Az EGSZB kéri, hogy más uniós programok és kezdeményezések – különösen a jobban finanszírozottak – is ezt a megközelítést alkalmazzák, és játsszanak kulcsszerepet a lisszaboni stratégia célkitűzéseinek megvalósításában.

3.3.5 Az EGSZB úgy véli, hogy többet kell tenni a fogyatékkal élők szükségleteihez igazodó környezet kialakítása érdekében – különös tekintettel a tömegközlekedési eszközökhöz való hozzáférésre és a városi környezet akadálymentesítésére. A fogyatékkal élők szükségleteihez igazodó környezet a társadalom számos csoportjának javára válik, például a kisgyerekes családoknak, az idősebbeknek, de a testi sérülést követően átmenetileg mozgáskorlátozott embereknek is.

⁽⁸⁾ Statistics in Focus, Theme 3: *Employment of Disabled people in Europe 2002* [A fogyatékosokkal élők foglalkoztatottsága Európában] Eurostat 26/2003.

⁽⁹⁾ A 2000. november 27-i 78/2000/EK irányelv

3.3.6 Sürgősen lépni kell a szemléletváltás érdekében. A fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosításakor az emberi jogok azon alapelvéből kell kiindulni, amelynek értelmében mindenkinek joga van az aktív társadalmi részvételhez. Rendkívül fontos a fogyatékkal élőket támogató szolgáltatások rendelkezésre bocsátása – beleértve a foglalkoztatási támogató intézkedéseket is, például a védett és támogatott munkahelyek lehetővé tételét a nyílt munkaerőpiacon vezető út állomásaként.

3.3.7 A tagállamoknak össze kell hangolniuk az esélyegyenlőséget biztosító konkrét eljárásaikat és módszereiket. Az esélyegyenlőség gyakorlati alkalmazása során meg kell értenünk, hogy az egyes személyek számára reálisan elérhető lehetőségek is igen sokfélék. A javasolt változtatás, mely a fogyatékkal élők vonatkozásában a valóban egyénre szabott megközelítést kívánja erősíteni, középtávon magasabb kiadásokat követel majd meg állami forrásokból és a strukturális alapokból is. Ez az élénkítő hatás a szociális kiadásokban hosszú távon tartós megtakarításokhoz vezet majd.

3.3.8 A szociális gazdaság vállalkozásainak tevékenysége döntő jelentőségű a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosításában. A szociális gazdaság vállalkozásai hozzájárulnak a fogyatékkal élők társadalmi integrációjához, valamint munkaerőpiaci beilleszkedésükhöz, és elősegítik a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos politika általános érvényesítését a szervezetek által gyakran alkalmazott önálló boldogulás elve alkalmazásával.

3.3.9 Az EGSZB-nek továbbra is meggyőződése, hogy a közbeszerzésről szóló új irányelvek megfelelő eszközök lehetnek a fogyatékkal élők foglalkoztatásának, a tömegközlekedés és az épített környezet akadálymentesítésének, valamint a hozzáférhető áruk és szolgáltatások biztosításának előmozdításához, és felhívja a (helyi, regionális, nemzeti és európai) kormányzatokat, hogy használják is fel őket erre a célra. Az Európai Bizottságnak támogatnia kell a legjobb gyakorlatok cseréjét.

3.4 Részvétel a döntéshozatali folyamatban

3.4.1 A fogyatékkal élők európai szervezetei aktívan tevékenykednek a fogyatékkal élők szempontjainak általános érvényesítéséért. Az EGSZB üdvözli ezeket a tevékenységeket, és úgy véli, hogy a kívánt eredmények elérésének kulcsa az általános érvényesítés elvéhez való ragaszkodás. Az általános érvényesítés csak akkor lehet sikeres, ha a fogyatékkal élők szervezetei már a korai szakasztól kezdve részt vesznek a döntéshozatali folyamatban.

3.4.2 Az Európai Bizottság hatékony eljárásokat dolgozott ki a részvételre, amely az EGSZB szerint döntő módon hozzájárul a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosításához. Az általános érvényesítés támogatása és a jogalkotási intézkedések ötvö-

zésével eredmények érhetőek el olyan területeken, mint az akadálymentesített, a fogyatékkal élők szükségleteihez igazodó közlekedési eszközök és lakások, valamint az árukhoz, a szolgáltatásokhoz és az információkhoz való hozzáférés.

3.4.3 A Fogyatékkal Élők Európai Éve (2003) mérföldkő volt a részvétel fokozásának útján. Összességében siker koronázta, és ez az alulról építkező megközelítésnek köszönhető, amely lehetővé tette, hogy a fogyatékkal élők európai szervezetei rendkívül aktívan részt vegyenek az előkészítő munkálatokban és az egész év lebonyolításában. Az általános érvényesítés elvéből kiindulva szem előtt tartották azt is, hogy a döntéshozók széles skálájával dolgozzanak együtt.

3.4.4 Ezen túlmenően alapvető jelentőségű, hogy a fogyatékkal élők esélyegyenlősége az Európai Unió azon eljárásaihoz tartozzon, amelyek esetében a nyílt koordinációs módszer kerül alkalmazásra. Ez azért különösen fontos, mert a fogyatékkal élőket érintő politikákkal kapcsolatos számos döntés továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik.

3.5 Jogalkotási intézkedések a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének javítására

3.5.1 Európai szinten már számos politikai lépést tettek a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására. 2003-ban, a Fogyatékkal Élők Európai Évében a Tanács állásfoglalásokat dolgozott ki a foglalkoztatás, a szakképzés, a kulturális tevékenységek hozzáférhetősége, az oktatás és az elektronikus hozzáférés („e-Accessibility”) tárgyában⁽¹⁰⁾. A többi uniós intézmény szintén kezdeményezéseket indított a hozzáférés⁽¹¹⁾ és a foglalkoztatás területén.

3.5.2 Az EU fogyatékkal élőkkel kapcsolatos 2006–2007-es cselekvési tervének megvalósítása folyamatban van. Az EGSZB örömmel állapítja meg, hogy a célkitűzések továbbra is a fogyatékkal élők alapvető problémáira irányulnak. A cselekvési terv második fázisának elsődrendű célja a fogyatékkal élők aktív társadalmi szerepvállalása. Itt a kiindulópont a fogyatékos „állampolgári koncepciója”⁽¹²⁾, ami azt jelenti, hogy a fogyatékkal élők mindennapi életükben ugyanazokkal a döntési és ellenőrzési lehetőségekkel rendelkeznek, mint a nem fogyatékos emberek.

3.5.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a megkülönböztetés elleni küzdelem az Európai Unió összes cselekvési területén kiegészítő jogszabályokat tesz szükségessé. Az EGSZB érdeklődéssel várja a megkülönböztetés-mentesség terén hozott járulékos jogalkotói kezdeményezések végrehajthatóságáról készülő tanulmány eredményeit. Emellett meggyőződése, hogy mihamarabb elő kell terjeszteni egy javaslatot a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos irányelv kidolgozására.

⁽¹⁰⁾ A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásának és társadalmi integrációjának elősegítéséről szóló 2003. július 15-i tanácsi állásfoglalás (2003/C 175/01).

A kulturális intézmények és kulturális tevékenységek a fogyatékkal élők számára való hozzáférhetőségéről szóló 2003. május 6-i tanácsi állásfoglalás (2003/C 134/05).

Az oktatásban és a továbbképzésben a fogyatékkal élő tanulók és diákok esélyegyenlőségéről szóló 2003. május 5-i tanácsi állásfoglalás (2003/C 134/04).

Az elektronikus hozzáférésről („e-Accessibility”), azaz a fogyatékkal élő tudás alapú társadalomhoz való hozzáféréseinek javításáról szóló 2003. február 6-i tanácsi állásfoglalás (2003/C 39/03).

⁽¹¹⁾ „2010: Akadálymentes Európát mindenkinek”, szakértői csoport jelentése a hozzáférhetőségről, lásd (angol, német és francia nyelven): http://europa.eu.int/comm/employment_social/index/7002_en.html.

⁽¹²⁾ Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke kimondja, hogy az Unió elismeri és tiszteletben tartja a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és szakmai beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre.

4. Az EGSZB szerepe a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének támogatásában

4.1 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a szociális partnerek alapvető szerepet játszanak a fogyatékkal élők teljes körű integrációjában. Számos helyes gyakorlatot találunk a munkaadók körében mind a fogyatékkal élők foglalkoztatása, mind az árúk és a szolgáltatások hozzáférhető megtervezése terén. Az EGSZB elkötelezte magát, hogy saját illetékességi körein belül előmozdítja ezt a folyamatot.

4.2 Az EGSZB továbbá bátorítja a munkaadókat és a szak-szervezeteket, hogy használják ki a szociális párbeszéd mechanizmusait arra, hogy új kezdeményezéseket javasolnak a fogyatékkal élők foglalkoztatására, ideértve a munkahelyek megtartását is.

4.3 Az EGSZB kiáll a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítása mellett. A Fogyatékkal Élők Európai Éve (2003) minél nagyobb sikerének érdekében az EGSZB a fogyatékkal élőket érintő kérdésekkel foglalkozó munkacsoportot hozott létre, amelynek tagjai EGSZB-tagok és tisztviselők voltak, feladata pedig az, hogy előkészítse és végrehajtsa az EGSZB-nak az európai évvel kapcsolatos tevékenységeit.

4.4 A Fogyatékkal Élők Európai Éve (2003) tárgyában készített EGSZB-velemény⁽¹³⁾ részletes áttekintést nyújt az EGSZB fogyatékkal élőkkel kapcsolatos tevékenységeiről. Bár az EGSZB eddig is nagy erőfeszítéseket és jelentős előrelépéseket tett a fogyatékosok szempontjainak az összes idevonatkozó véleményében történő érvényesítése terén, elkötelezte magát az iránt, hogy 2007 (A Mindenki Számára Biztosítandó Esélyegyenlőség Európai Éve) során és utána is megsokszorozza az erőfeszítéseit.

4.5 Az EGSZB több olyan véleményt fogadott el, amely kifejezetten a fogyatékkal élőköt érintő kérdésekkel foglalkozik, például „A fogyatékkal élők társadalmi integrációja” című, 2002-ben elfogadott véleményt⁽¹⁴⁾, amely először foglalkozott a fogyatékosok kérdésével átfogó megközelítésben, valamint a kibővült Európai Unióban lakó fogyatékkal élők helyzetével foglalkozó véleményt. Olyan véleményeket is elfogadott, amelyek a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására szólítanak fel. Ide tartozik az elektronikus hozzáférhetőségről⁽¹⁵⁾, a Mindenki Számára Biztosítandó Esélyegyenlőség Európai Évéről (2007)⁽¹⁶⁾ és a szellemi egészségről szóló zöld könyvről⁽¹⁷⁾

⁽¹³⁾ Az EGSZB 2006. február 14-i véleménye a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a Fogyatékkal Élők Európai Éve 2003 megvalósításáról, eredményeiről és átfogó értékeléséről”, előadó: Gunta Anča. HL C 88., 2006.4.11.

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB 2002. július 17-i véleménye a következő tárgyban: „A fogyatékkal élők társadalmi integrációja”, (saját kezdeményezésű vélemény), előadó: Miguel Ángel Cibra de Luna. HL C 241., 2002.10.7.

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB 2006. március 15-i véleménye a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – elektronikus hozzáférhetőség”, előadó: Miguel Ángel Cibra de Luna. HL C 110., 2006.5.9.

⁽¹⁶⁾ Az EGSZB 2005. december 14-i véleménye a következő tárgyban: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi határozatra a Mindenki Számára Biztosítandó Esélyegyenlőség Európai Évéről (2007) – Az Igazságos Társadalom irányában”, előadó: Herczog Mária. HL C 65., 2006.3.17.

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB 2006. május 17-i véleménye a következő tárgyban: „Zöld könyv a népesség mentális egészségének javításáról – Az Európai Unió mentális egészségügyi stratégiájának céljából”, előadó: Adrien Bedossa. HL C 195., 2006.8.18.

kidolgozott vélemény. Érintőlegesen a szociálturizmusról megfogalmazott vélemény⁽¹⁸⁾ is foglalkozik a szóban forgó kérdéssel.

4.6 Az EGSZB 2004-ben átadott székháza teljes mértékben hozzáférhető a fogyatékkal élők számára. Így otthont adhatott olyan szemináriumoknak, amelyeknek a fogyatékkal élők szervezeti résztvevői vagy szervezői voltak. Jó lenne, ha a többi uniós intézmény követné a példáját.

4.7 Az EGSZB megjegyzi, hogy a fogyatékkal élők szervezeti egyre erőteljesebben képviseltetik magukat soraiban. Ezen túlmenően a szociális gazdaság szervezeteinek és a szociális partnereknek több képviselője határozottan kiállt a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosításáért.

4.8 A legjobb gyakorlatok cseréjének előmozdítása céljából az EGSZB szeminárium szervezését javasolja 2007, az esélyegyenlőség európai éve során, különös hangsúlyt fektetve a fogyatékosok és a halmozott diszkrimináció kérdésére.

4.9 Az EGSZB kéri a gazdasági és szociális tanácsokat, illetve egyéb hasonló testületeket, hogy a 2007-es évet használják fel annak előmozdítására, hogy munkájukban általánosan érvényesítsék a fogyatékkal élők szempontjait. Az EGSZB továbbá feltárhathatna annak lehetőségét, hogy megbízást adjon egy, a szociális partnerek körében a fogyatékkal élők szempontjai érvényesítésének legjobb gyakorlatairól szóló tanulmány készítésére.

5. Akadálymentes Európáért – célirányos tevékenységek

5.1 Az EGSZB megállapítja, hogy Európában egyelőre nincsenek olyan átfogó megkülönböztetés-ellenes jogszabályok, amelyek az EU összes tevékenységi területére kiterjednek.

5.2 A fogyatékkal élőkkel kapcsolatos kérdéseket valamennyi EU-stratégia keretében napirendre kell tűzni. Ennek vonatkozásában azt is meg kell vizsgálni, hogy ez hogyan hat a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására. A fogyatékkal élőkkel kapcsolatos kérdéseket továbbra is prioritásként kell kezelni, nem utolsósorban azért, mert ez a téma már sem az átdolgozott lisszaboni stratégiában, sem pedig a 2005-ben előterjesztett nemzeti reformtervekben nem jelenik meg. Az EGSZB ebben az összefüggésben üdvözli a fogyatékkal élők szempontjainak a foglalkoztatási stratégiába történő bevonásáról szóló munkadokumentumot, és kéri az Európai Bizottságot, hogy végezze el a dokumentum hatásvizsgálatát.

5.3 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy érdemes lenne visszatérni arra az angol elnökség idején tett javaslatra, miszerint évente miniszteri találkozót kellene tartani a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos kérdésekről, hogy a vita a fogyatékkal élők szervezeteinek részvételével magas politikai szinten haladjon tovább. A nyilvánosság mindeztidáig nem szerzett kellő mértékben tudomást erről a kezdeményezésről.

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB 2006. szeptember 14-i véleménye a következő tárgyban: „A szociálturizmus Európában”, előadó: Juan Mendoza Castro.

5.4 Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy szükség van a fogyatékoság fogalmának közös európai meghatározására, mivel ezáltal a fogyatékkal élőkkel kapcsolatos politika hatékonyabbá válna. Hasonlóképpen, ha kimerítőbb adatokkal rendelkeznének az európai fogyatékkal élők helyzetéről, megalapozottabbá és célzottabbá válna a politikaalkotás. Az EGSZB ezért kéri az Európai Bizottságot, az Eurostatot és a tagállamokat, hogy szenteljenek több erőforrást a különböző szempontokat, pl. a fogyatékkal élők foglalkoztatási helyzetét és gazdasági súlyát, fogyasztóként játszott szerepüket vagy a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket elemző statisztikák kidolgozására.

5.5 Az Európai Közösség az Amszterdami Szerződésben kötelezettséget vállalt arra, hogy a belső piacra vonatkozó intézkedések kidolgozásakor figyelembe veszi a fogyatékkal élők

szükségeit. A 22. nyilatkozatban foglaltak sajnálatos módon nem váltak valóra, ami ráadásul további akadályokkal nehezítette az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

5.6 Az EGSZB figyelemmel kíséri a fogyatékkal élők védelméről szóló, 2006 augusztusában elfogadott ENSZ-egyezményt is, és felszólítja az Európai Unió tagállamait ennek ratifikálására. Kéri továbbá az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa az ENSZ-egyezményben lefektetett elvek uniós szintű ösztönzését és követését.

5.7 Az EGSZB reméli, hogy a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására irányuló uniós cselekvési tervek több új intézkedésnek adnak majd lendületet, amelyek a maguk részéről mérhető eredménnyel járnak.

Kelt Brüsszelben, 2007. január 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitrios DIMITRIADIS

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Tisztességes munka mindenki számára – Az Unió hozzájárulása a tisztességes munkára vonatkozó menetrend végrehajtásához”

(COM(2006) 249 final)

(2007/C 93/09)

2006. július 13-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fenti tárgyban.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció véleményét 2006. december 19-én elfogadta. (Előadó: Thomas Ety.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2007. január 17–18-án tartott, 432. plenáris ülésén (a 2007. január 17-i ülésnapon) 128 szavazattal 3 ellenében, 11 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság közleményét. Bizonyos abban, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben jelentős mértékben hozzá fog járulni a tisztességes munka megvalósításához mind az EU-n belül, mind pedig harmadik országokban.

Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság álláspontjával, hogy a szociális természetű célkitűzések vállalása semmi esetben sem használható fel protekcionista célokra.

1.1.1 Az EGSZB arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy az EGSZB-t vonja be a 2008 nyarán előterjesztendő, a közlemény nyomán követő jelentés elkészítésébe.

1.1.2 Kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki megfelelő mutatókat a tisztességes munkára vonatkozó menetrend uniós végrehajtásának értékelésére.

1.1.3 Az Európai Bizottságnak egyértelműen jeleznie kellene a tisztességes munka – unión belüli és kívüli – elősegítéséhez való hozzájárulásának pénzügyi vonzatait, kitérve arra, hogyan szándékozik támogatni az ILO-t a tisztességes munkára vonatkozó menetrend végrehajtásában.